

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP.

AZ EGYHÁZ ÉS ISKOLA KÖRÉBŐL.

<p>SZERKESZTŐSÉG, hova a lap szellemi részét illető minden küldemény intézendő: Füvészkert-utca 1079.</p>	<p>Megjelen hetenként egyszer, szombaton, egy íven. Előfizetési ár egész évre 5 frt. félévre 2 frt. 50 kr. Hirdetések díja: 100 szóig 1 frt; 200 szóig 2 frt; a másodszori hirdetésnél 100 szóig 80 kr; harmadiknál 70 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél külön 30 kr.</p>	<p>KIADÓ HIVATAL, hova a lap anyagi dolgaira vonatkozó minden küldemény intézendő: Főiskola, háznagyi hivatal.</p>
--	--	---

Tartalom. Előfizetési felhívás. — Egy pár szó leányaink érdekében! Spectator. — Tárcza. Adalékok stb. Tóth S. — Közügyeink. Indítvány a tiszántúli egyházkerület névtárának ügyében. Nagy Sándor. — Nekrológ. Ember Pál 1827—1890. Fogarasi Bálint. — Külföld. — Különlélek. — Szerk. posta. — Hirdetések.

Előfizetési felhívás

a

DEBRECZENI

PROTESTÁNS LAP

1890. évi folyamának második félévére.

Előfizetési ár egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Kérjük a hátrálékosokat úgy még a múlt évről, mint a jelen év első feléről való tartozásuk mielőbbi kiegyenlítésére, valamint minden előfizetőnket a második félévi előfizetés beküldésére.

Tisztelettel

Debreczen, 1890. július 5.

Csiky Lajos,
felelős szerkesztő.

Egy pár szó leányaink érdekében!

I.

Napoleon nemcsak a hadseregére fordítá figyelmét. E nagy lángelme kisugárzott mindenfelé. Egy ízben valami kitűnő nőnevelőt meglátogatván, így szólt az intézet vezetőjéhez: „*asszonyom! gondoskodjék, hogy olyan anyákat képezzen, kik tudják helyesen nevelni gyermekeiket*”. E pár szóban világosan ki van fejezve a nőnevelés iránya s fontossága egyiránt. Ezt kellene megszívlelnünk mindnyájunknak, s a nőnevelés fontos ügyét nem odáztatnók

el, annyival inkább, ha gondolóra vesszük, hogy ott a másik táborban e célra nem ezeket, de milliókat áldoznak. Tudják, hogy az anyák kezében van a jövő. A pápa, a püspökök mind-mind nagyobb súlyt fektetnek a családra, melynek egyik legfényesebb tagja a nő. Ha ezeket megnyeri, nyert csatája van. És valljuk meg, nem is működik hiában. Az a lankadást nem ösmerő működés bennünket is tette ösztönözhet. Védekezésre szólít. Tudtuk ugyan ezt magunktól is, de hiában, mindig előttünk és hátunk megett fenyegetőzött az a paizsos férfiú. Annyi már az áldozat részünkről, hogy tovább feszíteni nem tanácsos a húrt, mert bizony-bizony elszakad. És ez az ürügy elhallgattatja még a leglelkesebb szószólókat is.

De most már mégis ébredszünk. Beláttuk, hiábanvaló a szép, pompás épület, ha a fundamentom nem erős. Megindult a mozgalom a leánynöveldek érdekében egyházkerületünkben is. Halomszámra jő be a bizottsági munkálat. Terv terv után születik. Érezzük égető szükségét annak, hogy a felsőbb nőnevelés hiányait ki kell pótolnunk, mert máskülönben veszély fenyeget.

Nem terjeszkedünk ki ezúttal aprólékos részletekre, de általánosságban mi is hozzászólunk e fontos kérdéshez. Kimondjuk véleményünket, remélve, hogy ezzel nem végzünk hiabavaló munkát. Először is arra feleljünk meg: szükséges-e nekünk, mint felekezetenek a felsőbb leányoktatást sürgetnünk? Erre mindnyájan igennel válaszolhatunk, mihelyt magunk körül széttekintünk. Rohamosan szaporodnak a vegyes házasságok. Ez az eset, nem mondom mindenütt, de nagyon sok családnál vallásos közönyt teremt. Így okoskodnak, mai mívelt világunkban, mindegy az, akárki akármelyik egyház tagja legyen is, csak legyen jó, becsületes állampolgár vagy polgárnő. Az állam sem követel többet. Teljesen beéri ezzel. De nézzük meg csak komolyan: vajjon osztják-e az állam ezen nézetét a válásfelekezettek? Különösen a róm. kath. egyház elkövet

minden lehető, hogy nemcsak a magáét megtartsa, de a másokét is magáévá hódítsa.

Csak egy pár esetet hadd említsek föl. Egy közeli rokonom boldog családi életet folytatott kath. vallású ne-jével. Leánykájuk, mint törvény szerint katolikus, a tisztelendő plébánus úrhoz járt el vallásórákra. Tanult szorgalmasan. Egy ízben szüleit éjszaka idején a lányka zokogása ébresztette föl. Apja, anyja odamentek, kérdezve, hogy mi baja?

A kis lányka ötlöt-hatolt, nem akart vallani, de a mint ágya fölé hajló apjára nézett, újból megeredtek könnyei.

— Talán rosszat álmodtál, kis lánykám? kérdezte az aggódó apa.

— Bárcsak álmodtam volna, — szepegett a lányka, — de mind igaz ám az, a miért sírok.

Végre nagy faggatásra kivallotta, hogy apját siratja, mert annak, mint eretneknek az örök tűzben kell megemésztetnie, nem idvezül soha, míg csak katolikussá nem lesz.

Ez nem mese. Megtörtént tény. Apjának első dolga volt, hogy többé vallásórára nem bocsátotta s íme a vál-lásos közöny magva el volt vetve.

Tudok más esetet is. Reform. vallású szülék apácák gondozása alá adták lánykájukat. Mikor onnan kikerült, rá nem vehették, hogy a mi templomunkba járjon. A kath. templomban térdepelt, ott vetette a keresztet és így tovább.

Sőt ma napság már Debreczenben is odáig jutottunk, hogy Urnapján tősgyökeres reform. kereskedők bezárják boltjaikat s csodálkozva mondják, hogy miért nem ünneplünk mi is.

Idáig jutottunk. A felekezeti szellemet kárhozzatják. Azt ki kellene küszöbölni, mert az a békét megzavarja. De míg mi e hangzatos frázisra hallgatunk: Roma locuta est. Titkon, majd nyilvánosan szédíti el a könnyen hívőket. S maradhat-e az ilyen nevelés hatás nélkül épen a női kedélyvilágra, mely oly fogékony s a külsőségeket kedveli. Bizony nem! Épen ezért egyházunk iránti kötelességünk gondoskodni arról, hogy felekezetünk érdekeit megőrizzük. S ezt csakis felekezeti neveléssel érhetjük el. Nevezzen bárki túlbuzgóknak, nem bánjuk, de ezt az irányt tartjuk olyannak, mely a sülyedő hajót megmenti.

Ha a fiúiskoláknál, még gymnasiumainkban is, erre kellő súlyt fektetünk, épen ily, sőt tán még fontosabb követelés, hogy ezt a leányiskolákra is kiterjesszük, nehogy leányainkat tőlünk az ellenséges áramlat elragadja.

Valóban elszomorító látvány, hogy különösen nagyobb városainkban leányaink oly gyéren látogatják a templomot s ha eljönnek is, az éneklésben vajmi kevesen vesznek részt. Van kezökben bársonyba kötött, ezüst kap-

csos imakönyv, — láttam már egy párnak kezében katolikus imakönyvet is, — s abból olvasgatnak éneklés közben. Várhatjuk-e, hogy ily nemzedék vallásosan nevelje a jövő nemzedéket? Bethlen Katákat, Lorántffy Zsuzsánnát ilyen kor nem szül. Pedig nagy szükségünk volna reájok. Egy-egy Hegyi Mihályné átérezzi a nemes hivatást. Hoz is magasztos áldozatot. De lépnek-e aztán nyomába sokan? Mi lenne hát mindenekelőtt teendők?

Spectator.

Tárcza.

Adalékok a tiszántúli ev. ref. egyházkerület történetéhez.

1773. Augusztus 14-én.

Jelenvoltak: Szilágyi Sámuel superintendens elnöklete alatt: Kömlei Márton, Kőrösi Mihály, Tury Mihály, Soltész János seniorok; Mátyus István prosenior; Szondy György nagykunsági esperes. Világiak közül: Vay István, Rhédey Ferencz, Szarka András.

Tárgyak:

1. Szabolcsi egyházmegye esperesévé Soltész János nyirbátori lelkész megerősítették, bárha az egyházmegye megintetik is, hogy a választást a superintendens tudta és beleegyezése nélkül eszközölte az elhalt Tasnádi Székely István halála után.

2. Olcsvai Gál András gyomai lelkész ügyében a kiküldött bizottság előterjeszti véleményét; nevezett lelkész hanyagsága és hűtlensége következtében a jövő dislocatióig hivatalától megfosztatik s egyháza előjáróit kérje meg hűtlenségéért.

Augusztus 16-án folytatattván a gyűlés, Dobozy Mihály főgondnok is megjelent.

3. Ordinatio. Felavattattak: Ondra László Kárászra, Tóth Sámuel Laskodra, Nagy Pál Pethneházára, Gönczi István Lövőre, Bajkai Imre Eperjeskére, Fórizs Ferencz Avasujvárosra, Márkusfalvi József Remetére, Kovács Mihály Aranyos-Megyesre, Keresztes Mihály Ákosra, Kálmán Pál Péterfalvára, Simon József Lelére, Kovács György Menyőre, Dul Ferencz Szilágy-Szécsre, Gál András Szilágy-Kövesdre.

A Szilágyságból jött atyafiak felavatása elhalasztott, mert bizonyítványaik hiányosak voltak.

4. Belényesen lakó helv. hitv. cigányok gyermekei a róm. kath. vallásra kényszerítettnek. Ő felségénél repraesentálni kell.

5. Diószegi lelkészek az úri szék által eltiltattak, hogy a halálra ítélt szerencsétleneket vigasztalják. Szintén ő felségénél repraesentálni kell.

6. Komlósi András csengeri lelkész ügyében még bővebb vizsgálat tartassék.

7. és 9. Nagy József hetei lakos panaszt emel a beregi esperes ellen, hogy atyját megakadályozta a Szöllős-végardói egyházban a hivatalviselésben. E panaszra az illető esperes adja meg a kellő felvilágosítást és informálja az egyházkerületet, hogy a vád nem igaz.

8. Özv. Báró Vesselényi Istvánné panaszolja, hogy egy árva leányt fölnevelt és azt egy zilahi ifjú elrabolta s Zilahon Mohai János lelkész minden kihirdetés nélkül összeeskette őket. Az ügy az illető egyházmegegyére tétetik.

10. Vasvári István fehérgyarmati lelkész megfédés mellett útasíttatik, hogy ok nélkül ne zaklassa hallgatóit a házasságkötéseknél, mint Szűcs nevezetű leánynyal tett, kit azért nem akar jegyesével összeesketni, mert annak az anyja — bár akarata ellenére — róm. kath. vallású.

11. Sárvári János szabolcsi lelkészre kimondott azon ítélet, hogy csak azon egyházban működhetik: megváltoztattatik és könnyítettik. IV. köt. 62—67. l.

Tóth S.

(Folytatása köv.)

Közügyeink.

Indítvány a tiszántúli egyházkerület névtárának ügyében.

Véletlenül birtokába jutottam a tiszántúli egyházkerület 1837-ik évi „Név-Tár“-ának, mely 182 nyolczadrét lapon, kemény papírkötésben, következőket tartalmazza:

1. Kalendárium.
2. Az egyházkerületi közgyűlés ügy egyházi, mint világi alkotó-tagjainak betűrendes névsora, a mit az elnökök és a főjegyző nevei előznek meg.
3. Az egyes egyházvidékek elnökeinek s a közgyűlés alkotó-tagjainak nevei s nyomban ezek után az egyes egyházak statisztikai adatai.
4. A segéd lelkipásztorok nevei.
5. Meghalt lelkipásztorok nevei.
6. A tudományos intézetek professorainak nevei.
7. Elhunyt jelesebb tisztviselők életrajzai.
8. Kivonat a felséges királyi parancsolatokból és egyházkerületi rendelkezésekből, 1803—1836-ig.
9. Summás mutató tábla.
10. Statisztikai jegyzetek a lelkek számához idomítva (azoknak arányában).
11. Betűrendben:
  - a) anyagyülekezetek; b) leánygyülekezetek; c) egyházi és világi igazgatók (elnökök), lelkipásztorok, professorok és tanítók nevei.

* * *

Midőn ezen névtárt végig lapoztam, egy olyan eszme villant meg agyamban, a melynek fogatosítása — szerintem — jó lenne egyházkerületünk minden egyházi, úgy mint világi előjárói, lelkészei és tanítóira nézve s hasznot hozna valamely nagyfotosságú jótékony célra, pl. a főiskolai tápintézet javára.

Az eszme ez: jó és hasznos volna egy ilyen vagy ehhez hasonló névtár ma is.

Indítványozom azért:

Készíttessen a tiszántúli egyházkerület olyan „Névtár“-t, a melyben:

1. Az első rész legyen egy olyan naptár, a milyen szokott lenni bármely más jó naptár, kivéven abból az olvasmányokat tartalmazó leveleket.

2. A második rész tartalmazza az egyetemes konvent ügy egyházi, mint világi alkotó-tagjainak névsorát; minden név után ott levén a lakhely is.

3. A harmadik rész hozza az egyházkerületi közgyűlés ügy egyházi, mint világi alkotó-tagjainak névsorát, a lakhelyel együtt.

4. A negyedik részben legyenek az egyes (I—XIII.) egyházmegyék esperesei, gondnokai, jegyzői és tanácsbírói úgy, hogy nyomban utánok következzenek az illető egyházmegyében levő egyházközségek (anya-, leány- és fiókegyházak) szokott-névtári és statisztikai adatai. Végül az adatok összegeztessenek.

5. Az ötödik rész adja a debreczeni főiskolára s az egyházkerületben levő középiskolákra vonatkozó adatokat.

6. A hatodik rész foglalja magába a szükséges táblás kimutatásokat, és pedig a lelkipásztorok, tanítók, tankötelesek, új házasok, szülöttek és meghaltak számát a népesség arányában.

7. A hetedik rész hozza az anya-, leány- és fiókegyházak neveit betűrendben.

8. A nyolczadik részben legyen:

a) a konventi; b) az egyházkerületi; c) az egyházmegyei hivatalnokok; d) az egyházkerületben működő lelkészek, tanárok és tanítók nevei betűrendben.

Egy ilyen névtár nyomassék legalább is annyi példányban, a hány név a nyolczadik rész b), c) és d) pontjai alatt előjött. Minden egyes példányt kinek-kinek a vállalkozó nyomdász küldjön meg keresztkötsében. Egy-egy példány ára 10 krral legyen magasabb, mint a mennyiért a nyomás, fűzés és szétküldés költségeit valamelyik nyomdász elvállalja, vagyis a mennyibe kerül a névtár magának az egyházkerületnek, a szerkesztő tiszteletdíját is számítva.

Azt hiszem, hogy egy ilyen névtárt az illetők a legszívesebben készséggel fogadnának el és szolgáltatnák annak árát az ő egyházuk gondnokának kezéhez, a ki aztán az egyházmegyei pénztárnoknak fogná azt — a lelkész közvetítése mellett — elküldeni. Az egyházmegyei pénztárnok pedig számolna az egyházkerületi pénztárnoknak. Ezen összegből több jutna 200 frtnál a főiskola tápintézetének javára.

Nagy Sándor,
ágyai ev. ref. lelkész.

Nekrológ.

Ember Pál 1827—1890.

A bihari egyházmegye lelkészi karának egyik kiváló tagja, e vidéknek egyik legünnepeltebb egyházi szónoka, a mező-keresztesi ev. ref. egyháznak szeretett és tisztelt lelkipásztora hunyt el múlt hó 13-án Ember Pálban. Benne egy oly férfiút ragadott el a kérélnhetetlen halál, ki megérdemli, hogy emlékét — legalább néhány sorban — e lapok hasábjain is megörökítsük. Életének főbb mozzanatai a következők.

Ember Pál született 1827. febr. 17-én Sámson községben, hol atyja Ember István közszeretben álló lelkész volt. Elemi iskoláit otthon bevégezvén, szülei Debreczenbe vitték s minden áldozatot meghoztak, hogy szép tehetségű s kitartó szorgalmú fiok a tanulói pályán maradhasson. Miután a gymnasiumi tanulmányok befejezése után megszerezte a képességet felsőbb tudományok hallgatására, a lelkészi pályára lépett, azon pályára, hova őt nemes lelke már korán vonzotta. Ugy a gymnasiumi, mint a theologiai tanfolyamokat a legkedvezőbb eredménnyel futotta meg. Az „alma mater“-ből akadémikus rektornak ment Balma-Ujvárosra. Már az iskolában megszokott munkaszeretete itt sem csökkent, — tanított s tanult. A theologiai tudományokban, tanítóskodása alatt is folyvást képezte magát, sőt hogy e téren annál nagyobb műveltségre tehessen szert, 3 évi rektorsága letelte után a Szepesre távozott a német nyelvnek alapos elsajátítása végett, hogy így a theologiai irodalom fájának nemcsak leveleit, de gyümölcseit is élvezhesse. Ezután megkezdte a lelkészetet gyakorlatilag is művelni. A bibliával kezében tört előre csüggedetlenül. Törekvését nem mindennapi siker koronázta. A nagyváradi fényes gyülekezetben már mint segédlelkész anynyira megtudta nyerni a hívek szeretetét, hogy ezek őt alig egy év múlva rendes lelkészszé választották. Folyvást emelkedett ezután. Különösen mint egyházi szónok aratott úgy a városban, mint a környéken fényes sikereket, úgy hogy 1864-ben a mező-keresztesi derék gyülekezet ajánlotta fel neki a lelkészi állomást. Itt működött ő aztán egészen haláláig. — Hogy minő eredményt ért itt el 26 évi lelkészkedése alatt, azt hirdetik kezének munkái; hogy mennyire megnyerte gyülekezetének ragaszkodását, szeretetét, fényes tanújele annak azon örömnepély, melyet a múlt évben 25 éves lelkészkedése alkalmából tiszteletére rendeztek. Az egyházi közélet terén is kiváló szerepet játszott. Előbb mint egyházmegyei jegyző, később több éven keresztül mint tanácsbíró szolgálta egyházunkat.

A megboldogult 1856-ban lépett először házasságra, nőül vevén a borsi lelkész leányát, Daróczy Emiliát. Négy évi boldog házas élet után elveszté szeretett nejét. Ő özvegyen maradt, két gyermeke árván, anya nélkül. Másodszeri szerencsétlen házassága után csakis 1870-ben nősült ismét meg, a mikor Igmándy Juliával kötött házassági szövetséget, ki most gyermekeivel együtt siratja a szeretett férj, illetve apa elhunytát.

Baja régiebb keletű volt s az utóbbi pár évben már több ízben volt kénytelen lemondani a kathedrai szónoklatokról. Ezen év virágvasárnapján végre ágyba dőlt, hogy onnan többé soha föl ne keljen. A betegség, mely eddig lappangva pusztítá az életerőt, teljesen hatalmába keríté s fokozódott erővel mar-

czangolá áldozatát. Rohamosan hanyatlott a testi erő. Egyháznak, s nemcsak árván, hanem szegényen is maradt családjának gondjai a betegséggel való küzdelem között sem hagyták el. Még az utolsó napokon is folyton ezekkel tépelődött . . . végre elhalt a szó a beszédes ajkon, lehanyatlott a kar s nem volt többé ereje felemelni az elejtett bibliát . . . múlt hó 13-án, midőn kezdett leszállani földünkre a tiszta, csöndes est, nyugalomra s pihenésre intvén a föld lakóit . . . az a csöndes, szelid est oda borult a beteg lelkész ágya fölé is s halkán felemelé kezeit . . . befogá a fáradt szemeket . . . s többé a halottnak nem fájt semmi.

Temetése 2 nap múlva, 15-én ment végbe impozáns közönség jelenlétében. Ugy az egyházi, mint a világi elem szép számmal volt képviselve. A háznál Csák Máté, n.-váradai lelkész mondott imádságot, majd a templomban Nagy Sándor váncsodi lelkész tartott egyházi beszédet, a sírnál pedig a megboldogult lelkésznek pár nappal előbb megérkezett alólírt káplánja beszélt. Az egyházi és világi férfiakból alakult dalárda gyászenekének elhangzása után eltűnt a koporsó is szemeink elől s nemsokára hirdette az egyszerű fejfa: „Itt nyugszik Ember Pál“.

Béke poraira!

B. Mező-Keresztes.

Fogarasi Bálint,
ev. reform. h. lelkész.

K ü l f ö l d.

A skót Szabad Egyház és az unitarismus.

(Vége.)

Mint említém, rohamos gyorsasággal óriás vihart támasztott a szeptemberi egyházi beszéd s nagy mértékben fokozta az érdeklődést, melylyel a skót közönség Dr. Dods tanári működése elé nézett. Az iskolai év november 7-ikén megkezdődvén, János evangéliomát vette fel magyarázni. Lelkészek és világiak siettek hallgatni felolvasásait azon czélból, hogy még jobban meggyőződjenek az új tanár hittani álláspontja felől, a jelzett evangéliom magyarázása pedig épen kedvező alkalmul szolgált annak megtudhatására, miként ért Dods tanár Krisztus istenségéről. Előadásai alatt azonban sohasem tett legkisebb célzást sem, a melyből azt lehetne következtetni, hogy lelépett a westministeri hitvallás talajáról s unitárius hitelveket vall. Előadásait megkezdő imádságaiban Krisztust úgy szólítá, mint Isten egyetlen szent fiát, Jézus Krisztus nevében kérte az Atyától az áldást s a Szent Lélek segítségét. A hallgatóság tapssal kísérte felolvasásait. Mindezek mellett a sajtó terén megindult mozgalom nem szűnt meg, sőt görgő lavinához hasonlólag nőttön-nőtt, elhatott a magas északig (különösen a highlandiak erős Dods-ellenesek ma is); családi körökben, gyülekezésekben (meeting) beszéd tárgya volt Dr. Dods ügye; karácsony előtt egy többnyire nőkből álló társaság több estve imagyülést tartott s professor Dodsért imádkozott, kérvén Istent, hogy Szent Lelke által világosítsa fel elméjét s erősítse hitét.

A vallásos kedélyek izgultsága folytán az edinburghi és a közeleső gyülekezetek lelkészei indítatva érezték magukat arra, hogy értekezletet tartanak Dr. Dods ügyében. Két ízben gyülekeztek, először februárban, majd márcziusban. Mindkét

alkalommal erősen védelmezték Dr. Dodst tanártársai, különösen Dr. Rainy, a kollégium igazgatója, a lelkészek közül is többen, kiválól pedig Rev. Cunningham, ki óráról-órára jegyezte Dods tanár írásmagyarázatát. A lelkészek egy része azonban oda törekedett, hogy Dr. Dodst eltávolítsák az új-kollégiumból. Ugyde a General Assembly bírván a tanárválasztás és letevés jogával, ügyöket ehhez felebbezték.

Ily előzmények után nyílt meg a General Assembly. A fontos ügy tárgyalása napjaul május 27-ike tűzetett ki. A skót nép mindig érdeklődik az egyetemes gyűlés iránt, de oly nagy és lázas érdeklődést, mint e napon, régóta nem tanúsított. Az ülés 10 órakor vette kezdetét s már 8 órakor gyülekezett a közönség a gyűlésterem elé s az ajtók feltárultával előzönlé a tágas, körülbelül 1000—1200 személyt befogadó terem minden zugát s a kik be nem juthattak, kívül álldogáltak, hogy a gyűlés folyamatáról hírt vegyenek.

A kollégiumi bizottság időt és fáradságot nem kímélő szorgalommal Dr. Dods összes műveit átvizsgálván, e vizsgálat eredményét az egyetemes gyűlés elé terjeszté. A bizottság, jelentése szerint, Dr. Dods egyik művében oly nyilatkozatot talált, hogy a Bibliában vannak hibák (mistakes) és erkölestelenségek (immoralities) az Ószövetségben. A Dods-pártiak a hibákat a szentírás nyelvezetére vonatkoztatták, hogy t. i. a bibliában vannak nyelvtani hibák, a melyek írás és másolás közben csúsztak be. (A Dods-ellenesek közül Smith Jakab, tarlandi lelkész kifejezé, hogy ő nem hiszi, hogy a szentírásokban még csak nyelvtani hibák is volnának). Az immoralitásokat pedig úgy értelmezték, hogy az ószövetségi nép nem emelkedett az erkölcsiség oly magas fokára, mint az újszövetség által a keresztyénség. Dr. Dods csak abban hibázott, hogy gondolata kifejezésére kemény szót használt. „Kétségtelen, — mondja Renny György, — hogy, a keresztyén fegyelmet véve mértékül, a legnagyobb szentek közül, a kiknek életét a Szentírásban leírva találjuk, némelyek bűnösök voltak; hogy akkor nem képezte oly nagy mértékben, mint képezné ma, elítélés tárgyát, ha egy oly hívő embernek, mint Ábrahám, Sárája mellett Hágárja is volna, Jákóbnak Leán és Rachelen kívül Bilhája és Zilpája, Dávidnak Bethsabéja, Salamon pedig háremet tartana; ha az emberek keresztyén létükre oly könnyű szerrel elválnának feleségeiktől, mint tették azt a mózesi szövetség alatt“.

A kollégiumi bizottság jelentésének helyben hagyása után több indítvány tétellett arra nézve, hogy miként határozzon az egyetemes gyűlés a szőnyegen levő ügyben. Hosszas vitatkozás után Dr. Adam indítványa fogadtatott el, 357 szavattal 274 ellenében, határozat gyanánt, mely így hangzik:

„A Gyűlés elfogadja a Kollégiumi Bizottság jelentését, mely végeredményben azon következtetésre jutott, hogy Dr. Dods íratai nem szolgáltatnak okot arra, hogy pert indítson ellene, mint a ki az Egyház hitelveivel ellenkezőt tanít. De tekintettel azon kérdésekre, a melyek Dr. Dods írataiban levő bizonyos kifejezéseket illetőleg felmerültek, az Egyetemes Gyűlés szükségesnek tartja kinyilvánítani a következőket:

1) Ez az Egyház változatlanul vallja a mi Urunk istenségének főtanát és igen-igen helytelenít minden olyan előadást, — történjék bármi indokból, — a mely annak éltető fontosságát érzetét az Evagyéliom számos hallgatói elméjében kisebbiteni törekszik.

2) Ez az Egyház állhatatosan ragaszkodik a kiengesztelés sarkalatos tanához úgy, a mint az hitszabályaiban le van

téve és nem egyezik bele annak megerősítésébe, hogy az, mint pusztá elmélet vagy csupán mint a Megváltó haláláról való számos vélemények közül egy fogadtatott el.

3) Ez az Egyház erősen hiszi, hogy a mi Urunk feltámadása nemesak kétségbevonhatlanul bebizonyult tény, hanem olyan, a mely a keresztyén hitrendszer mély alapján fekszik és a legnagyobb rosszalással veszi, ha bármely látszólagos alkalom is adatik arra, hogy a speculatio emberei kétségbevonják annak valóságát.

4) A Szentírásokat illetőleg ez az Egyház megmarad vallani, a mint mindig vallotta, hogy „azok mind Isten íhletése által adattak a hit és élet szabályozóiu“, és hogy azok csalhatatlan és isteni tekintélye felől meg vagyunk győződve a Szent Lélek benső munkája által. E kifejezéseknek: „hibák és immoralitások“ használása úgy tekintetik, hogy azok az Írásokban előforduló elismert nehézségeket illetvén: teljesen igazolatlanok és alkalmasok arra, hogy komoly megütközést keltsenek.

Végre a Gyűlés míg egyfelől köszönettel elismeri Dr. Dods abbéli erős nyilatkozatát, hogy ő az Egyház tanához úgy ragaszkodik, a mint az annak hitszabályaiban le van téve, — és igazságot kíván szolgáltatni az ő magas jellemének és szolgálatainak, másfelől szükségesnek tartja a jelen körülmények között figyelmeztetni őt, valamint az Egyház tanárait általában, hogy a főkötelesség, — mely reájok háramlik azon felelősséggel járó hivatalban, melyre elválasztattak, — az, hogy az Egyház hitét, úgy a mint az a hitvallásba van foglalva, tanítsák és védelmezzék, továbbá inti őket az arra való vigyázásra, hogy épen akkor, midőn dícséretes törekvéssel vállalkoztak meggyőzni az ellenvéleményűeket, magok ellen kételyt ne támaszszanak a bizonyítékok oly neme és a kifejezések oly formái által, a melyek veszélyeztethetik mások hitét és megsebezhetik azok szívét, kik féltékenyek az Isten ígéjére“.

E végzés szerint a Dods-pártiak győztek. Dr. Dods felmentetett az unitáriuskodás vádjá alól s folytathatja tanítását. A Dods-ellenesek azonban elégedetlenül tértek vissza gyűléseik körébe s nem tekintik befejezettnek az ügyet.

Egy politikai lap az Egyetemes Gyűlés határozatára azt a megjegyzést tette, hogy a Szabad Egyház, Dr. Dods vád alóli felmentése által, vérszemet adott az unitáriusoknak, hogy missionáriusokat küldjenek Londonból Skóciába.

Edinburgh.

Gulya György.

Különfélék.

Bevégződvn a mult iskolai év, tisztelettel kérjük a hazai felső- és középiskolák s általában mindazon tanintézetek igazgatóit, melyek évi működésük eredményéről jelentéseket szoktak kiadni: legyenek szívesek ez értesítőiket ismertetés végett beküldeni hozzánk.

Bizottsági ülés. A tiszántúli egyházkerület közelebbi közgyűlése által a közalapi tökesegélyezés tárgyában megalkotott bizottság jul. 2-án tartotta Debreczenben gróf Degenfeld József úr elnöklete alatt első ülését, melyben megállapodások történtek a tökesegélyezésre vonatkozó s a segélyezés megkezdhetése feltételül követelt adatok beszerzése iránt. Ez érdekekben az esperes urak a bizottság elnöke által rövid időn meg fognak kerestetni. A bizottság működésének ily gyors

megkezdése, a munkálatnak a közelebbi egyházkerületi közgyűlésre teljes elkészültét czélozza. Jelenvoltak ez ülésben a már említett elnökön kívül Peterdy Károly, Dávidházy János és Lukács Ödön esperes urak. Az ügy előadójául Dávidházy esperes úr kéretett föl.

Máramaros-szigeti főgymnasiumnál az érettségi vizsgálatok június 24—30. napjain folytak le. A vizsgálatokat vezetett bizottság elnöke Tóth Sámuel debreczeni hittanár és egyházkerületi főjegyző volt; a kormány képviselője Beóthy Zsolt m. kir. egyetemi tanár és akadémiai tag. Szóbeli vizsgálatokra 65 ifjú bocsátott, kik közül azonban részint betegség, részint másnemű legyőzhetlen akadály miatt 4-en nem jelentek meg. A vizsgát tett 61 növendék közül jelesül érettnek 4, jól érettnek 11, eléggé érettnek 24 nyilvánított. Két óra vizsavetett 11; egy évre 9; véglegesen 2.

Lelkészválasztás. Nádudvaron múlt vasárnap választottak lelkészt néhai Osváth Lajos helyére. Megválasztották Veres Géza p.-ladányi segédlelkészt 365 szavazattal; Futó Zoltán temesvári segédlelkész 99 szavazatot kapott. Adjon Istennek Szentlelke erőt az ifjú lelkésznek, hogy rendet tudjon teremteni és azután fentartani nagy egyházában. Legyen ő a rá bízott nyájnak hű, nemes munkában buzgó, Isten lelki országának ügyeit folyton előbbvivő öre, egyszóval legyen gyülekezetének valódi lelkipásztora, hogy Isten áldása legyen minden jövődő munkáján.

Menyhárt János-alapítvány. Utolsó kimutatásunk szerint ez alapítvány teljes összege 375 frt 98 kr volt; hozzáadva ehhez ez összeg f. évi első félévi kamatját, 8 frt 43 krt, az alapítvány összege mai napon 384 frt 41 kr. Mivel már huzamos idő óta nem jönnek be új adományok, kívánatosnak látnám, hogy az őszi egyházkerületi közgyűlés idején összejönnének azok, kiket ezer alapítvány ügye érdekel, s intézkednének a bejött összegnek további kamatos-kamatoztatása, vagy mostani csekély kamatjának esetleg már felhasználása tárgyában. Lesz gondom rá, ha élek, hogy annak idején e lap útján összehívjam az ezen ügy iránt érdeklődő lelkésztársaimat. Szerkesztő.

A Károli bizottság, — mint a Sárospataki Lapok legközelebbi számában olvassuk, — múlt hó 21-én Kun Bertalan püspök úr elnöke alatt, gyűlést tartott Sárospatakon. Nevezetesebb megállapodásai a következők: Hosszas tanácskozás után elhatározott, hogy a szobor nem azon a helyen fog felállítani, a mely e czélra eddig kiszemeltetett, hanem a gönczi ref. egyház templomának kerítésében, a mely Mátray szobrász ítélete szerint is, sokkal alkalmasabbnak találtatott. A szobor leleplezésének és az egész ünnepély megtartásának idejéül folyó évi szeptemberhó 14-ike tűzetett ki. A bizottság elhatározta, hogy a főt. püspök úr egy átiratban fogja megkeresni a testvér egyházkerületek püspökeit, felhíván arra, hogy egy körlevélben szólítsák fel híveiket, egyrészt a még be nem szolgáltatott adományok beküldésére, másrészt annak tudatására, hogy egyházkerületükből kik szándékoznak az ünnepélyen megjelenni, hogy így az ünnepély rendezősege megtehesse az e tekintetben szükséges intézkedéseket. A felállítandó szobor felirataiul ezek fogadtattak el: A főhomlokzaton: „Károli Gáspár, bibliafordító emlékeül állította a magyar protestáns egyház egyeteme 1890.“ Ezenkívül a szobor jobb- és baloldalán: „Krisztus evangéliuma, istennek hatalma, minden hívőnek üdvösségére.“ „A melyek régen megírtak, a mi tanulságunkra írtak meg.“ Megállapított az ünnepély programja is, a mely annak idejében szélesebb körben fog nyil-

vánossá tétetni. A budapesti „Prot. Egyh. és Isk. Lap“ pedig ugyanezen tárggyal kapcsolatban legközelebbi számában a következőket közli: „Lapunk szerkesztőségének két tagja f. hó 24-én látogatást tett Mátray Lajos szobrász tanár műtermében (Budapest, VII. Rózsa-utca 20.), hogy a készülő Károli-szobrot megtekintsék. Jó nevű szobrászunk műtermébe lépve, a kölesönös bemutatás után az előzőkeny mester nagy sajnálatunkra kijelenté, hogy a Károli-szobor teljes nagyságában nála többé nem látható, mert érzembeöntés végett a Schlick-féle öntődébe szállítottatott át; de itt van több példányban, bronzirozva és elefántcsont-imitációban a szoborminta, állványra helyezve és állvány nélkül. Gyönyörködve, lelkesülve néztük meg a szép főszöntvényeket, melyek kicsiben a szobor teljes szépségét, erejét és kifejezését híven mutatják. A szobor egy XVI-ik századbeli protestáns papot ábrázol korhű jelmezben: jó magyaros, szakállas, bajuszos arczeval, karszéken ülve, hátán bő papi köpeny, baljával a szék karjára támaszkodva, jobbával a térden tartott bibliába írva, lehajtott gondolkozó fejjel, a bibliába merülő tekintettel. Szép, apostoli arc, jellemzetes és kifejezésteljes. Kérdésünkre a művész elmondta, hogy maga az érzembe öntendő ülő szobor két méter magasságú, gránit-talapatja szintén ugyanilyen magas lesz, s hogy az öntési munkálat is annyira van már, hogy szeptember 1-ére felállítható az emlék. Egyszersmind kijelentette Mátray úr, hogy a Károli-szobor 50 cm. magasságú, 30 cm. hosszú és 22 cm. szélességű főszöntvénye bronzirozva vagy elefántcsont-imitációban nála megrendelhető. Egy példány ára a mondott nagyságban díszes fa-talapatzal 10 frt, talapat nélkül 6 frt; a megrendelések egyenesen a művészhez (Budapest, VII. Rózsa-u. 20. sz.) intézendők. Melegen ajánljuk e szobrocskák megszerzését tehetősebb hitsorsosaink és egyházi-iskolai testületeink figyelmébe. Károli emlék-album kiadását tervezi a Prot. Irod. Társaság, melynek ez idő- és czélszerű terve, azt hiszszük, mindenféle lelkes fogadtatásra számíthat a művelt protestáns közönség körében. Az illusztrációkkal díszített „Károli-emlékkönyv“ tervbe vett tartalma következő lesz: Károli méltató emléksorok, versben, Szász Károlytól; Károli Gáspár életrajza H. Kiss Kálmántól; Károli vitája az „arrianusok“-kal id. Kiss Árontól; Károli biblia-fordításának méltatása Radácsy Györgytől; Károli fordításának méltatása nyelvészeti szempontból Csontos János s.-pataki tanártól; a Károli-emlék állítás története Fúzy Jánostól stb. A főbb illusztrációk lesznek: a Károli-szobor képe; a gönczi templom és kerítése, mint a szobor helye; a vizsolyi-templom és nyomda; Rákóczy Zsigmond, Szenci Molnár Albert, Báthory és Schwende Lázár arcképei; néhány régi Károli-bibliából facsimilé-k és facsimilé-k a Rákóczy-biblia bejegyzéseiből. A 12—14 nyomtatott ívre terjedő díszes munkát az Irod. Társaság alapító és rendes tagjai monográfiai illetményükben kapják, mások bolti áron szerezhetik meg. Nagyon óhajtható, hogy a rendkívül érdekesnek ígérkező könyv a Károli-ünnepélyre napvilágot lászon, mert hihető, hogy ez alkalmaság a munka kelendőségét nagyon fokozná“.

Halálesetek. A testvéregyházkerületek köréből jelezük, hogy Csider Károly ügyvéd, a gömöri ev. ref. egyházmege volt gondnoka, a rimaszombati egyház főgondnoka elhunyt múlt hó 17-én 62 éves korában. Elhunyt továbbá Vikár Kálmán, a pápai ev. ref. főgymnasium tanára, a dunántúli egyházkerület levéltárnoka, múlt hó 22-én, 46 éves korában, tanársága 22-ik évében. Béke poraikra!

Beküldettek. 1. *Protestáns Szemle. Második évfolyam III. füzet.* Az 585 lapra terjedő nagy füzet új és hatalmas bizonyíték Irod. Társaságunk életképességéről. Ismertetni fogjuk. — 2. *Három talizmán. Beköszönő egyházi beszéd. Irta és elmondta S. Szabó József naprágyi ev. ref. lelkész. A tiszta jövedelem egy népkönyvtár felállítására fordítatik. Ára 10 kr. Karczag. Szödi S. könyvnyomdája.* Az ifjú lelkész Jel. 3, 18. alapján költői szép nyelven, mély vallásos ihlettséggel a tűzben megpróbáltatott aranyat, a fehér ruhákat és a szemgyógyító írt viszi magával talizmánjaiul jövőendő vándorújtára, szépen magyarózván ki e képes kifejezéseket s vonván azokból lelkészi működésére hasznos tanúságokat. Ajánljuk lapunk derék barátjának e beszédét megérdemelt figyelembe. — 3. *„A magyarországi evang. ref. egyház egyetemes konventének jegyzőkönyve. Budapest, 1890. évi április 15—23. napjain. Kiadta Tóth Sámuel, konventi jegyző. Debreczen. Nyomatott a város könyvnyomdájában.“* Ajánljuk a 278 lapra terjedő nagy jegyzőkönyvet lelkésztársaink komoly figyelmébe. Különösen fontosak a közalap ügyében intézkedő számok s ezek közül is azok, melyek a tökesegélyezés módjait terjesztik elő. — 4. *Középiskolánk és a magyar alföld. Irta Kardos Albert, szentesi gymn. tanár. Ára 10 kr. Szentes. Sima Ferencnél.* E brochure megírását szerző az előszóban következőleg indokolja: „Néhány évvel ezelőtt, az 1887. évi közoktatási költségvetés tárgyalása alkalmával, Kiss Albert országos képviselő panaszt emelt a közoktatási kormány ellen, a miért az alföldi kis gimnáziumoknak megszüntetésére törekszik és a miért egyáltalában a magyar vidékeket a vegyes ajkú megyék és városok kedvéért a középiskolák elhelyezésekor rendszeresen elhanyagolja. A panasz, melybe nem csekély vád is belevegyült, elhangzott, a nélkül, hogy nagyobb figyelemre méltatták volna akár a miniszter, akár a képviselők, akár a tanügy férfiai. — Bennem azonban már akkor is visszhangot keltett, már csak azért is, mert én is olyan alföldi kis gimnáziumban, a szoboszlóban, kezdtem középiskolai tanulmányaimat és mert még e felszólalás előtt foglalkoztam a Debreczen körüli csonka gimnáziumok kérdésével. Azóta pedig, hogy a sorstól osztályrészemül jutott, hogy tanári hivatásomat szintén egy ilyen alföldi csonka gimnáziumban teljesítem, sokat gondolkoztam a kérdésen és végül is arra a meggyőződésre jutottam, hogy Kiss Albert felszólalása mindenesetre több figyelmet, sőt komoly megfontolást érdemelt volna. Elhatároztam tehát, hogy igyekezni fogok ez eszmét halottaiból föltámasztani és most, midőn e kérdést a tanügy és magyar alföld barátainak figyelmébe ajánlom, az az óhajom, hogy szavam bárcsak ne lenne pusztába kiáltó szózat, mint a milyen volt az első felszólalóé.“ Szerző kimutatja füzetecskéjében, még pedig számszerű adatokkal, hogy kultur-politikáért eddigépen a tiszta magyar fajt hanyagolta el leginkább és rá is mutat a veszedelmekre, a melyek e miatt magát a nemzetet fenyegetik. Az Alföld 3 millió magyarjának összesen csak 33 középiskolája van s ezeknek legtöbbször csonka. Csanádmegyében egyetlen középiskola sincs. Hazánkban 55 városnak van 15,000-nél több lakosa. — Ezek közül 8-nak nincs középiskolája. Közülök 7 az Alföldre esik, olyanok, mint Makó, Czegléd, Csongrád stb. Míg a felvidéken Privigyének (2900 lakos), Podolinnak (1500 lakos) van középiskolája. A 33 alföldi középiskolából 28 gimnázium: ezek közül az állam csak egyet tart fenn, a többi a községek és felekezetek tartják fenn. Azért olyan dolog is előfordul, hogy a félegyházi gymn. tanároknak 700 frtból, az állami fizetés mi-

nimumának feléből kell megélni. Majd ez elhagyatottság okait fejtegeti szerző. „Közoktatási politikánk, mondja, kezdettől fogva elébbvalónak tartotta s máig is elébbvalónak tartja az ország nemzetiségét a magyar kulturának megnyerni, mint a tulajdonképeni magyarságot magasabb, igazán európai műveltség fokára juttatni“. Elvül kimondja, hogy a tiszta magyarságot kell kulturailag emelni s nem a vegyesajkú vidékeket. A magyarság zömét kell első sorban a művelődés minden eszközzel, főképp iskolákkal ellátni. E politika eredménye az, hogy a hazai művelt osztályban lassankint tulsúlyra vergődik az idegen elem a törzsökös magyarság rovására, mely sokkal nehezebben fér hozzá a műveltség forrásaihoz. A lángoló hazaszeretettel dolgozott érdekes röpíratot a legmelegebben ajánljuk olvasóinknak. — 5. *A „Kis Művész“,* Hoós János dévai képezdei zenetanár által ének- és zongorára szerkesztett ifjúsági zenefolyóirat 2-ik füzeté beküldetett hozzánk. A legmelegebben ajánljuk olvasóinknak e hézagot pótoló vállalatot, mely arra törekszik, hogy a zongorát tanuló ifjúságnak szórakozást nyújtson a mellett a sok száraz gyakorlat mellett, a melyeknek folytonos játszása által a legtöbb zongoratanító már idejekorán kiöli a gyermek lelkéből a zenére való hajlamot. Czélja a magyar zene könnyű modorban való megismeretése, értelmi fejlettségükhöz mért versekre írott dallamok által, melynélfogva nagyon alkalmas az ifjú szívben idejekorán felkölteni a hazafias érzést, valamint a nemzeti irodalmunk és dalköltészetünk iránt való szeretetet. A „Kis Művész“ mindkét nembeli ifjúságot, de sőt a felnőtteket is képes szórakoztatni dalszövegeivel és dallamaival. Előfizetheti a folyóíratra félévre 2 forintjával a „Kis Művész“ szerkesztőségénél Déván. (Hunyadmegye.)

Szerk. posta. G. Gy. Edinburgh. A cikk ezen számban már be is végződik. A pénzt köszönettel megkaptuk.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Csiky Lajos.**

HIRDETÉSEK.

Pályázat tanári állásra.

A szászvárosi ev. ref. Kún-kollegium főgymnasiumánál egy classica-philologiai tanszék egyelőre, az államsegély rendszeresítéséig, helyettes tanárral töltetik be 800 frt fizetéssel. Ha az ó-classica litteraturából képesített jelöltek nem akadnának, a latin és magyar irodalmi szakcsoportból képesített jelöltek is alkalmaztatnak.

A pályázni óhajtók felszerelt folyamódásukat folyó év július 25-ig a szászvárosi ref. Kún-kollegium előjáróságának (Hunyadmegye, Szászváros) annyival inkább nyujtsák be, mert később jövő folyamódások tekintetbe nem vétetnek.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató tanácsának, Kolozsvártt, 1890. május 27-én tartott üléséből.

1—2

Szász Domokos,
ref. püspök, mint elnök.

Parádi Kálmán,
tanügyi előadó.

Pályázat tanári állásokra.

Az államilag segélyezett sepsi-szentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó-kollegiumhoz, mint főgymnasiumhoz, három rendes tanári állásra pályázat nyitattik. Az egyik tanszékkel a természet- és földrajz, a másikkal a magyar és német nyelvtan, a harmadikkal a mértani s szabadkézi rajz és írás tanítása van egybekötve.

A két első tanszék javadalma: 1200 frt fizetés, 200 frt lakáspénz; egy, esetleg két ízben 100 frt ötödéves szolgálati korpótlék. A harmadik tanszék javadalma: 1000 frt fizetés s 200 frt lakáspénz. A kinevezés mindhárom tanszékre a közoktatási m. kir. miniszter úr ó nagyméltósága jogkörébe tartozik.

Pályázók vallásukat, életkorukat, végzett tanulmányaikat, tanári képesítettségüket, eddigi szolgálatukat és hadkötelezettségüket feltüntető okmányokkal felszerelt folyamodványukat a sepsi-szentgyörgyi ref. Székely-Mikó-kollegium előljáráshoz folyó évi július hónap 25-ig adják be. Csak evang. reform. egyének folyamodványai vétetnek figyelembe.

Az erdélyi evang. reform. egyházkerület igazgató tanácsának, Kolozsvártn, 1890. június hó 8-án tartott üléséből.

Szász Domokos,
reform. püspök, mint elnök.

1—2

Parádi Kálmán,
tanügyi előadó.

Pályázat tanári állásokra.

A zilahi, államilag segélyezett evang. reform. főgymnasiumban egy német-latin nyelv és irodalmi, egy classica philologiai, egy mennyiség- s természet-tani és egy természetrajz-földrajzi rendes tanári szék betöltendő lévén, azokra ezennel pályázat hirdettetik.

Az állomások mindenikének évi javadalma 1000 frt készpénz és 200 frt lakbér-illetmény, negyedévi előleges részletekben fizetve; két ízben 100—100 frt ötödéves korpótlék. Ha valamelyik tanszékre okleveles pályázó hiányában helyettes tanár alkalmaztatnék, annak évi fizetése 800 frt lesz, havi előleges részletekben kiszolgáltatva.

A kinevezést az egyházi hatóság ajánlatára, végleges alkalmazással a n. m. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr eszközli.

Csak evang. reform. vallású pályázók folyamodványai vétetnek figyelembe.

A pályázók kellőleg felszerelt folyamodványukat f. é. július hó 25-ig a zilahi evang. reform. kollegium előljáráshoz küldjék be.

Az állások az 1890—91. isk. év elején elfoglalandók.

Az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató tanácsának, Kolozsvárt, 1890. június 8-án tartott üléséből.

1—2

Szász Domokos, **Parádi Kálmán,**
reform. püspök, mint elnök. tanügyi előadó.

Pályázat

a karczagi ev. ref. IV. osztályú gymnasiumban lemondás által üresedésbe jött két tanári állomásra, melyek egyikével a latin, magyar nyelv és irodalom, a másikkal a természetrajz és földrajz tanítása van egybekötve heti 20 órán.

Javadalmazás: 800, azaz nyolcezszáz forint és 100, azaz egyszáz forint lakbér, évnegyedenként előre fizetve egyenlő részletekben az iskolai pénztárból.

Pályázat csak ev. ref. vallásúaknak nyitattik.

A teljesen felszerelt folyamodványok, — melyekhez életkor, vallás, végzett tanulmány, eddigi hivataloskodásról és hadkötelezettségi viszonyról szóló okmányok csatolandók, — az igazgató tanács elnökéhez f. évi július hó 16-ig bezárólag beküldendők.

Ha okleveles tanár választatik, azonnal állandósíttatni fog; ha nem okleveles tanár választatnék meg, két év alatt tanári oklevelet tartozik szerezni s csak azután fog állandósíttatni.

Megjegyeztetik, hogy a mennyiben a tantárgyak jelenlegi beosztása változást szenvedne, heti 22 óra számig más rokon tantárgyak tanítására is kötelezhetők.

A megválasztott tanárok a Tiszántúli ev. ref. tanári nyug- és gyámintézetnek kötelezett tagjai.

Az állomások 1890. évi szept. 1-én elfoglalandók. Karczag, 1890. június 23.

2—3

Hajnal Elek,
ig. tan. elnök.